

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Galina Stratulat, Iurie Bejenaru,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinînd recursul declarat de administratorul autorizat al societății cu răspundere limitată „Tranzasig Prim”, întreprinderea individuală „Cuprianov Iurii” și reprezentantul acestuia, avocatul Savva Alexandru împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Tranzasig Prim” împotriva societății cu răspundere limitată „Nadintrans” și Elena Grosu cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere, penalității și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă:

La 20 octombrie 2015, societatea cu răspundere limitată „Tranzasig Prim” (în continuare – SRL „Tranzasig Prim”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Nadintrans” (în continuare – SRL „Nadintrans”) și Elena Grosu cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, în urma colaborării părților, SRL „Tranzasig Prim” și-a asumat obligația de a elibera polițe de asigurare pentru mijloacele de transport, iar SRL „Nadintrans” și-a asumat obligația de a achita primele de asigurare, obligații neexecutate.

La 14 noiembrie 2014 SRL „Tranzasig Prim” a expediat în adresa pîrîtului pretenția prin care a solicitat plata sumei datorate, însă ultimul a refuzat să recepționeze scrisoarea, iar la 13 ianuarie 2015 a expediat repetat pretenția prin care a solicitat achitarea datoriei, dobînzii, penalității și cheltuielilor aferente, fiindu-i acordat termen de 5 zile, însă pîrîtul nu a reacționat.

Relevă, că prin scrisoarea de garanție din 13 mai 2015, pîrîții au recunoscut datoria de la acel moment și s-au obligat să restituie suma datorată pînă la 15 iulie 2015, precum și penalitatea în mărime de 0,3% din suma datorată neachitată.

Afirmă, că pîrîtul a acoperit parțial datoria, însă pînă în prezent pîrîtul nu dorește să ramburseze în totalitate, formînd o datorie în sumă de 23252,78 de lei.

În urma completării și concretizării cerințelor, solicită încasarea solidară din contul SRL „Nadintrans” și Grosu Elena a sumei datorate în mărime de 23252,78 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 3479,60 de lei, a penalității în sumă de 12556,49 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 25 martie 2016 s-a admis acțiunea și s-a încasat de la SRL „Nadintrans” și Grosul Elena, în mod solidar, în beneficiul SRL „Tranzasig Prim” datoria în mărime de 23252,78 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 3479,60 de lei, penalitatea în sumă de 12556,49 de lei, suma de 240 de lei cu titlu de cheltuieli pentru citarea pârâtului și cheltuielile privind achitarea taxei de stat în mărime de 1000 de lei.

Prima instanță a constatat că, SRL „Naditrans” a achitat parțial suma datorată SRL „Tranzasig Prim”, iar la data depunerii cererii de chemare în judecată avea o datorie pentru neachitarea primelor de asigurare în sumă de 23252,78 de lei.

La fel, prima instanță a notat că Grosu Elena a semnat scrisoarea de garanție din 13 mai 2015, garantînd în acest fel achitarea integrală a datoriei SRL „Nadintrans” față de SRL „Tranzasig Prim”, iar în caz de neexecutare va răspunde solidar cu pârâtul. În acest sens, instanța a conchis că SRL „Nadintrans” și Grosu Elena sunt ținuți să achite, în mod solidar, datoria formată ca rezultat al neachitării primelor de asigurare.

Prima instanță a constatat că pârâții au fost puși în întârziere, iar în consecință urmează a fi încasată dobânda de întârziere.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017 s-a admis apelul declarat de Grosu Elena, s-a casat integral hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 25 martie 2016 s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Tranzasig Prim” împotriva SRL „Nadintrans” și Elena Grosu cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

În argumentarea poziției instanța de apel a reținut că, reclamantul nu a prezentat probe veridice referitor la contractele de asigurare și polițele de asigurare eliberate, iar scrisoarea de garanție din 13 mai 2015 nu dovedește nașterea și întinderea creanței și nu întrunește condițiile legale a unui contract de fidejusiune. Cu atât mai mult, că contractele pe care se pretinde că nu au fost achitate primele de asigurare, au încetat de drept, conform art. 18 alin. (1) lit. a) din Legea nr.407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări

La 24 iulie 2017 administratorul autorizat a SRL „Tranzasig Prim”, ÎI „Cuprianov Iurii” a declarat recurs nemotivat, iar la 31 iulie 2017 recurs motivat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei încheieri de restituire a cererii de apel.

În motivarea recursului a invocat circumstanțele de fapt ale cauzei, menționînd că cererea de apel a fost depusă cu omiterea termenului stabilit la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece 25 aprilie 2016 a fost ultima zi de declarare a apelului, însă cererea de apel a fost depusă la 26 aprilie 2016, iar SRL „Nadintrans” nu a solicitat repunerea în termen a apelului, făcînd referire la practica Curții Supreme de Justiție, la jurisprudența CEDO.

Prin recursul suplimentar din 02 octombrie 2017 și 17 octombrie 2017 înaintat de reprezentantul administratorului autorizat a SRL „Tranzasig Prim”, ÎI

„Cuprianov Iurii”, avocatul Savva Alexandru a menționat că în suportul pretențiilor invocate, SRL „Tranzasig Prim” a prezentat un șir de facturi fiscale semnate de SRL „Nadintrans”, ce constituie o acțiune concludentă a ultimei de recunoaștere a datoriei.

Consideră că scrisoarea de garanție din 13 mai 2015 constituie un contract de fidejusiune, iar Grosu Elena nu a contestat acest fapt.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de administratorul autorizat a SRL „Tranzasig Prim”, ÎI „Cuprianov Iurii” și reprezentantul acestuia, avocatul Savva Alexandru urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017, Colegiul constată că aceasta nu este motivată, iar instanța de apel la emiterea deciziei contestate a încălcat normele de drept procedural și material.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (2), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art.236 alin.(5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața

eventualului arbitriului judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Conform art. 1301 din Codul civil, prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

În baza art. 1316 alin. (1) lit. c) din Codul civil, asiguratul este obligat să plătească la timp primele de asigurare.

Art. 8 alin. (1) și (4) din Legea nr. 414 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în continuare – Legea nr. 414 din 21.12.2006), asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto se realizează nemijlocit prin încheierea de contract de asigurare între posesorul de autovehicul și asigurătorul licențiat pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto care se perfectează pe suport de hârtie și/sau prin mijloace tehnice electronice în regim on-line, conform procedurii stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere. Contractul de asigurare atestă existența asigurării obligatorii de răspundere civilă auto. Încheierea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă se dovedește cu polița de asigurare RCA, iar încheierea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă se dovedește cu certificat de asigurare „Carte Verde”. Polița de asigurare RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” se eliberează cu condiția achitării integrale a primei de asigurare.

În conformitate cu art. 13 din Legea nr. 414 din 21.12.2006, prima de asigurare se plătește integral pentru toată perioada de asigurare specificată în polița de asigurare RCA și/sau în certificatul de asigurare „Carte Verde”. Dovada plății primei de asigurare revine asiguratului, înscrisul constatator fiind cecul de casă sau ordinul de plată.

La caz, Colegiul notează că, instanța de apel nu a supus verificării minuțioase copiile facturilor fiscale seria WH nr. 0859003 din 12 noiembrie 2013, seria WH nr. 0859126 din 13 februarie 2014, seria WH nr. 1905658 din 20 iunie 2014, seria WH nr. 1905723 din 11 august 2014, seria WH nr. 1710786 din 04 octombrie 2014, seria WH nr. 1710823 din 07 noiembrie 2014 și seria WH nr. 1710836 din 21 noiembrie 2014 (f.d.9-15) prin prisma art. 08 alin. (4) din Legea nr. 414 din 21.12.2006 or, instanța de recurs este în imposibilitate să dea o apreciere facturilor nominalizate în condițiile în care acestea nu sunt însoțite de certificatele de asigurare „Carte Verde”, nu prevede cuantumul primelor de asigurare, drepturile și obligațiile părților precum și răspunderea acestora. La fel, instanța de recurs nu poate stabili dacă certificatele de asigurare „Carte Verde” în baza cărora au fost emise facturile fiscale nominalizate, au fost eliberate în condițiile corespunzătoare, având în vedere faptul

că dispozițiile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 414 din 21.12.2006 stipulează expres că acestea se eliberează cu condiția achitării integrale a primei de asigurare.

În acest sens, instanța de recurs relevă că, la materialele cauzei nu au fost prezentate toate actele, fapt pentru care instanța de recurs este în dificultate de a verifica cele descrise supra, iar instanța de apel nu a întreprins măsuri în vederea soluționării litigiului apărut prin constatarea unor fapte necesare examinării la care instanța urma să contribuie, ținând cont de art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă care prevede că, în caz de necesitate instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

În altă ordine de idei, instanța de apel a determinat că scrisoarea de garanție din 13.05.2015 (f.d.22) nu dovedește nașterea și întinderea creanței, fără a-și motiva poziția cu argumente concludente bazate pe clauzele acesteia și probatoriul anexat la materialele cauzei. Or, concluzia instanței de apel urmează să se fundamenteze pe mijloace de probă consistente care să nu suscite dubii vis-a-vis de veridicitatea lor, iar susținerea unei poziții trebuie să fie justificată faptic și legal, în caz contrar s-ar atesta lipsa motivării hotărârii judecătorești. Prin urmare, instanța de apel a omis să motiveze care este rațiunea și suportul probant care a determinat-o să considere că scrisoarea de garanție nu întrunește condițiile legale a unui contract de fidejusiune, fără a ține cont de faptul că în baza art.635 și art. 636 din Codul civil, acceptarea unei garanții produce efecte dacă nu contravine dispozițiilor legale și dacă debitorul nu se obligă în mod exagerat, iar garanția produce efecte doar atunci când este făcută în scris.

Sub acest aspect, instanța de recurs menționează că prin procura nr. 13/05 din 13 mai 2015 (f.d.23), directorul SRL „Nadintrans”, Cighirin Serghei a împuternicit-o pe Grosu Elena să reprezinte persoana juridică referitor la problemele în fața creditorului SRL „Tranzasig Prim”, oferindu-i dreptul de a semna *inter alia* scrisori de garanție, iar Grosu Elena și-a exercitat împuternicirile respective prin semnarea scrisorii de garanție din 13 mai 2015 (f.d.22) în numele SRL „Nadintrans”. Prin urmare, instanța de apel urma să verifice dacă Grosu Elena a semnat scrisoarea de garanție în nume propriu sau în numele reprezentatului, adică SRL „Nadintrans”, or în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul civil, persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator.

Mai mult decât atât, instanța de apel avea în sarcină sa de a verifica dacă între Grosu Elena, ca persoană fizică și SRL „Tranzasig Prim” a fost încheiat un contract de fidejusiune întru garantarea executării obligațiilor SRL „Nadintrans” față de SRL „Tranzasig Prim”, deoarece scrisoarea de garanție din 13 mai 2015 nu întrunește condițiile și elementele unui contract de fidejusiune în sensul art. 1147 din Codul civil, reieșind din principiul libertății contractuale.

Concluzia instanței de apel că reclamantul nu a prezentat probe referitor la contractele de asigurare sunt eronate în situația în care prin facturile nominalizate supra se dovedește că între SRL „Tranzasig Prim” și SRL „Nadintrans” au existat relații contractuale de asigurare, deoarece facturile respective au fost semnate de ambele părți care atestă manifestarea de voință a acestora în vederea încheierii contractului. În consolidarea poziției respective se rețin dispozițiile art. 1308 alin. (6) din Codul civil care prevăd expres că, dovada încheierii contractului de

asigurare rezultă și din trimiterea unui document de asigurare, precum poliță de asigurare (certificat), din cererea de plată a primei ori din înscrisul prin care se constată efectuarea acestei plăți sau din orice înscris din care reiese faptul încheierii contractului.

Mai mult, la ședința de judecată din 24 mai 2017, Grosu Elena a declarat că datoria pretinsă de a fi încasată se întemeiază în baza contractelor pe care le consideră valabile, iar data contractului este și data achitării, totodată a beneficiat de polițele de asigurare pe care le-a considerat valabile, fără a achita primele de asigurare, fapt consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată din aceeași dată (f.d.170-171). În acest sens, instanța de apel nu a examinat apelul în limitele acestuia, care în conformitate cu dispozițiile art. 373 alin. (2) și (5) din Codul de procedură civilă, stipulează, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Sub acest aspect Colegiul menționează că, prin notificarea din 28 septembrie 2015 (f.d.20) expediată în adresa SRL „Nadintrans” și Grosu Elena se atestă că datoria față de SRL „Tranzasig Prim” constituie suma de 23252,78 de lei, însă actul de verificare între SRL „Tranzasig Prim” și SRL „Nadintrans” din 24 iunie 2015 (f.d.94-94 verso) nu este semnat de recurent. Respectiv, nu este cert care sumă se pretinde a fi încasată, întrucît prin scrisoarea de garanție din 13 mai 2015 (f.d.22) se garantează rambursarea datoriei în sumă de 67230 de lei, circumstanță neverificată și neelucidată de instanța de apel. Accentuarea de către instanța de recurs a faptului dat vine să confirme examinarea superficială a materialelor cauzei în lipsa contractelor de asigurare și a polițelor de asigurare a cărei autenticitate nu poate fi prezumată, deoarece nu a fost verificată nemijlocit de instanța de apel în spiritul principiului consacrat la art. 25 din Codul de procedură civilă, prin urmare la rejudecare instanța de apel urmează să elucideze faptele date.

De altfel, Colegiul menționează că instanța de apel urma să verifice cele declarate de Grosu Elena precum că nu au fost achitate primele de asigurare prin prisma art. 1325 din Codul civil care prevede că, asiguratul poate refuza plata primei de asigurare dacă se constată, după încheierea contractului, că situația economică a asiguratorului a devenit atît de grea încît există temeri justificate de a considera că, la survenirea cazului asigurat, asiguratorul nu-și va putea îndeplini obligațiile contractuale, pentru a înlătura dubiile care planează în privința acesteia, reieșind din efectul devolutiv al apelului, care-i conferă pe lîngă competența verificării legalității și temeiniciei hotărîrii atacate și unele atribuții de judecată ale primei instanțe.

Subsecvent, Colegiul reține că deși instanța de apel a transcris normele de drept incidente speței, însă simpla transpunere a textului legii nu este suficientă în lipsa indicării motivelor pe care se întemeiază decizia, precum și dezvoltarea lor, iar actul de dispoziție judecătorească trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul că soluția acesteia să aibă putere de convingere și să reflecte circumstanțele cauzei, fapt omis de instanța de apel.

În concluzie, instanța de recurs notează că, în conținutul deciziei recurate nu

este oferit răspuns la toate chestiunile de drept invocate de recurent, aspectele de fapt ale speței nu au fost constatate în mod indubitabil, nefiind motivată corespunzător, erori ce nu pot fi remediate în ordine de recurs și urmează să fie elucidate la rejudecare.

Din considerentele menționate și avînd în vedere că Curtea de Apel Chișinău a încălcat normele de drept procedural și material, nu a dat apreciere circumstanțelor cauzei, iar decizia emisă este nemotivată și totodată luînd în considerare faptul că erorile date nu pot fi corectate în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de administratorul autorizat a SRL „Tranzasig Prim”, ÎI „Cuprianov Iurii” și reprezentantul acestuia, avocatul Savva Alexandru urmează să fie admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017 și restituirea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de administratorul autorizat al societății cu răspundere limitată „Tranzasig Prim”, întreprinderea individuală „Cuprianov Iurii” și reprezentantul acestuia, avocatul Savva Alexandru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Tranzasig Prim” împotriva societății cu răspundere limitată „Nadintrans” și Elena Grosu cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere, penalității și cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu